

Grankullas lokala delar av läroplanen för förskoleundervisningen

1. Grunderna för förskoleundervisningens läroplan och den lokala läroplanen

Grankullas kommunala läroplan för förskoleundervisningen består av de riksomfattande grunderna för förskoleundervisningens läroplan kompletterade med Grankullas lokala betoningar. Grankullas läroplan för förskoleundervisningen definierar, styr och stöder ordnande av förskoleundervisningen i alla finskspråkiga enheter och i den svenskspråkiga enheten. Varje enhet gör årligen upp sin egen verksamhetsplan (Bilaga 1: Förskoleundervisningens verksamhetsplan) med utgångspunkt i Grankullas läroplan för förskoleundervisningen. Varje enhet gör även upp en egen elevvårdsplan. (Bilaga 4: Elevvårdsplan)

Då man i enheterna utvärderar verksamhetsplanen utvärderar man även hur den kommunala och den enhetsspecifika läroplanen förverkligas. Läroplanen för förskoleundervisningen uppdateras åtminstone då Utbildningsstyrelsen uppdaterat sina styrande dokument. Förskoleundervisningen och dess effektivitet utvärderas regelbundet.

Den kommunala läroplanen för förskoleundervisningen är uppdaterad på sommaren 2022 då Utbildningsstyrelsen uppdaterade grunderna för läroplanen för förskoleundervisningen. Uppdaterandet av förskoleundervisningens läroplan i enlighet med de uppdaterade grunderna har skett i en arbetsgrupp bestående av lärare inom småbarnspedagogiken, speciallärare inom småbarnspedagogiken, språk- och kulturlärare inom småbarnspedagogiken samt enhetsledare, och arbetet leddes och styrdes av chefen för småbarnspedagogik samt välfärdskoordinatorn. Förutom de ändringar som krävdes i de nya grunderna uppdaterades den till viss del föråldrade texten genom att rätta t.ex. föråldrad terminologi.

Den kommunala läroplanen för förskoleundervisningen gjordes upp 2016 under ledning av chefen för småbarnspedagogik i arbetsgrupper som bestod av förskollärare och enhetschefer inom småbarnspedagogik. Dessa gick tillsammans igenom utvalda kapitel. Den tidigare läroplanen från år 2011 användes som grund och reviderades enligt läroplansgrunderna för förskoleundervisningen 2014. De bearbetade och reviderade texterna behandlades med personalen inom småbarnspedagogik, och kommentarer och utvecklingsförslag begärdes av barnens vårdnadshavare, det finska och det svenska skolväsendet samt social- och hälsovården och andra samarbetspartner i takt med att arbetet framskred. Efter att den kommunala läroplanen för förskoleundervisningen blivit klar publiceras den bl.a. på Grankulla stads webbplats, och vårdnadshavarna uppmuntras att ta del av den.

2.1. Förpliktelser som styr förskoleundervisningen

De första stegen i det livslånga lärandet är betydande för barnets välbefinnande, självbild, motivation att lära sig och för att utveckla inlärningsförmågan. Vägen genom småbarnspedagogik, förskoleundervisning och nybörjarundervisning framskrider systematiskt och utgör således en utvecklingsmässigt, pedagogiskt och undervisningsmässigt obruten helhet för barnet.

I Grankulla ges kommunal förskoleundervisning på finska och svenska. Förskoleundervisning på svenska ges i en enhet för förskoleundervisning i samband med den svenska grundläggande utbildningen, samt som språkbud på svenska i enheten för språkbud. Förskoleundervisning på finska

ges i de finskspråkiga enheterna. Privata enheter för småbarnspedagogik kan ansöka om tillstånd att få ordna förskoleundervisning.

Förskoleundervisning ordnas i enlighet med lagen om grundläggande utbildning, grunderna för förskoleundervisningens läroplan (2014) och Grankullas egen plan för förskoleundervisningen, som har godkänts av finska respektive svenska utskottet för undervisning och småbarnspedagogik. Grankullas plan för förskoleundervisning kompletteras av enheternas egna verksamhetsplaner, som godkänns av chefen för småbarnspedagogiken varje år i slutet av september.

Administrativt hör förskoleundervisningen i Grankulla under finska respektive svenska utskottet för undervisning och småbarnspedagogik inom bildningssektorn. Enheterna för förskoleundervisning bestämmer varje år noggrannare verksamhetstider för den avgiftsfria förskoleundervisningen i verksamhetsplanerna som uppdateras årligen. Mera om uppföljningen av barnens närvaro i kapitel 5. samt i kapitel 6.3.

Information om den elektroniska ansökningsmetoden publiceras för vårdnadshavare för barn i förskoleålder på stadens webbsidor och i lokaltidningen.

3.1. Principer för utvecklandet av verksamhetskulturen

Positiv pedagogik, barnens styrkor och barnens delaktighet ligger i centrum för planeringen av verksamheten inom förskoleundervisningen. Samarbete med vårdnadshavarna står i fokus i förskoleundervisningen. Genom de regelbundet återkommande samtalen med vårdnadshavarna och uppföljningen i samband med dessa utarbetas gemensamma målsättningar och metoder för att tillgodose barnets behov av stöd och uppmuntran inom olika utvecklingsområden.

Staden anordnar gemensamma kurser för personalen inom småbarnspedagogik och förskoleundervisning. Dessa ger en ökad kompetens och gör det lättare att befästa gemensamma tillvägagångssätt.

Både den finskspråkiga och den svenskspråkiga förskoleundervisningen i Grankulla har tillgång till speciallärare inom småbarnspedagogik. Samarbetet är strukturerat och regelbundet och kan gälla frågor som rör bl.a. barnets utveckling och behov av stöd eller gruppens sammansättning och verksamhetsformer. Även vårdnadshavarna har möjlighet att konsultera speciallärarna inom småbarnspedagogik.

I grupperna för förskoleundervisning består verksamheten av en strukturerad smågruppsverksamhet, vilket innebär att man delar in gruppen inför olika verksamhetsstunder utgående från utvecklingsnivå och barnens egna intressen. Leken är en del av vardagen varje dag.

Inom förskoleundervisningen utnyttjas positiv pedagogik då personalen tillsammans med barnen formulerar gruppens spelregler. Tanken är att synliggöra betydelsen av tydliga spelregler för barnen, och att det är viktigt att alla förbinder sig till dem. För att synliggöra barnens funderingar och tankar använder man olika utvärderings- och intervjumetoder (diskussion, bilder, foton).

Tillfällen till lek och rörelse är en viktig del av vardagen inom förskoleundervisningen. Det är viktigt att i verksamheten kunna erbjuda rörelseformer enligt årstid som att skrinna och att skida. Grankulla stad bjuder förskolebarnen på 10 simlektioner/verksamhetsår.

Enheterna använder sig av sin plan för förebyggande av och ingripande vid våld, mobbning och trakasserier, som uppdateras regelbundet. I förskoleundervisningen förebyggs mobbning genom att fokusera på sociala relationer mellan barnen, samt genom att stöda kompisfärdigheter. Barnen får lära sig att känna igen och namnge känslor på ett sensitivt sätt. I Grankulla används verktyget Känslor och kompisfärdighetens stig som stöd för den emotionella utvecklingen. (bilaga 7: Känslor och kompisfärdighetens stig)

Utöver den fysiska miljön består verksamhets- och lärmiljön i förskoleundervisningen även av interaktionsnätverken mellan barn och vuxna, människorelationerna och den rådande atmosfären. Lärmiljön byggs upp av gruppens pedagogiska lösningar och verksamhetssätt. En stressfri miljö främjar välbefinnandet och tryggheten, och en sådan kan skapas t.ex. genom verksamhet i små grupper. Särskild uppmärksamhet fästs vid barnens utvecklingsnivå och egna initiativ. I lärmiljön uppmuntras man till samarbete, gemensamt ansvarstagande samt delaktighet. Lärmiljöerna planeras, utvecklas och utvärderas regelbundet tillsammans med barnen, personalen och vårdnadshavarna.

I förskoleundervisningen blir alla bemötta och behandlade jämlikt. Jämlikhet innebär inte att alla är likadana. Mångfalden i samhället bör synas i förskoleundervisningens lärmiljöer, t.ex. val av böcker, material, leksaker. Personalen känner igen diskriminerande drag i möten mellan barnen, och ingriper i dem diskret och konsekvent. Genom positiv och uppmuntrande växelverkan stöds utvecklingen av barnets egen identitet och självkänsla.

Förskoleundervisningen är en del av ett kulturellt föränderligt och mångfaldigt samhälle. Den kulturella mångfalden ses som en rikedom. I förskoleundervisningen respekteras och beaktas den finländska kulturtraditionen och nationalspråk samt samhällets och omgivningens kulturella, språkliga och åskådningsmässiga mångfald. Flerspråkigheten görs synlig. I Grankulla används handboken för språklig, kulturell och åskådningsmässig medvetenhet inom småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen (bilaga 6: Handbok för språklig, kulturell och åskådningsmässig medvetenhet inom småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen). Handboken används som stöd för planerandet och genomförandet av förskoleundervisningen.

6.2. Gemensam elevvård

Varje enhet för förskoleundervisning har en egen gemensam elevvårdsgrupp, som består av ledaren i enheten, en speciallärare inom småbarnspedagogiken, lärare inom förskoleundervisningen, en rådgivningshälsovårdare, en kurator, en skolpsykolog samt en representant för vårdnadshavarna. Syftet med den gemensamma elevvårdsgruppen är att främja, följa upp och utvärdera välbefinnandet i förskole- och skolgemenskapen och i barngrupperna.

Den gemensamma elevvårdens uppgifter består av alla de uppdrag som bestäms i grunderna för förskoleundervisningens läroplan, samt de uppdrag som elevvårdens styrgrupp har bestämt om. I den gemensamma elevvården stöds barnens välbefinnande, säkerhet och hälsa på olika sätt ur ett förebyggande perspektiv. Mångfald som rikedom samt stärkande av gemenskapen fungerar som bas.

I säkerhetsplanen för småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen i Grankulla behandlas beredskapen för risksituationer och hanteringen av risker. I planen klargör också hur man ska förebygga olyckor. Säkerheten regleras också av bl.a. arbetarskyddslagen och räddningsplanerna för de enskilda husen. Till säkerhetsplanen har fogats en separat krisplan, som redogör för beredskapen för plötsliga kriser av olika slag. I krisplanen beskrivs dessutom hur första hjälpen och vårdhänvisningen ska skötas. Säkerhetsplanen jämte bilagor uppdateras årligen (bilaga 8: Säkerhetsplan). I Grankulla har varje enhet en egen plan för förebyggande av och ingripande vid våld, mobbning och trakasserier (bilaga 9: plan för förebyggande av och ingripande vid våld, mobbning och trakasserier).